

Ärende:

REMISSVAR Ku 2015:02 Dir. 20116:44

Diariennr: Ku2016/02380/KO

Datum: 2017-03-13

Från: Föreningen Sveriges Jazzmusiker

Svar innan 15/3-17

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar gällande Kulturskoleutredningen – ”En inkluderande kulturskola på egen grund” (SOU 2016:69)

Från Föreningen Sveriges Jazzmusiker

(detta remissvar har också stöd från Riksförbundet Svensk Jazz, föreningen IMPRA, Jazzföreningen Nefertiti i Göteborg och Jazz i Malmö).

Vi representerar det professionella musiklivet inom den väldigt vida genren jazzmusik. Här ryms de flesta improviserade musikgenrer och merparten av musikerna som vi talar för har kommit i kontakt med Kulturskolan både som barn, ungdomar och sedan också som lärare. Här kan vi sålunda tala med djup erfarenhet som musiker men även musklärare på Kulturskolan.

Den svenska jazzen är internationellt hyllad och omtalad och är i sin sfär en stor del av det svenska musikundret som ju springer ur 80-talets stora satsning på Kommunala musikskolan. Jazzutbildningarna är också en stor underleverantör till både pop-, rock- och studiomusikerskråna och bidrar stort till den djupa hantverkskunskap och konstnärliga insikt om musik som finns i de professionella musikerleden idag.

Vi ser förstås mycket positivt på en förstärkning av Kulturskolans organisation och den föreslagna ”nya infrastrukturen” (s.200) men har ur vår synvinkel några kommentarer på utredningen och förslag på omformuleringar på de föreslagna nationella målen.

Kommentarer på utredningen:

- Gällande musikens dominans på Kulturskolan gentemot andra konstarter:

Att tro att återväxten inom det svenska musiklivet i framtiden ska vara lika stor utan en, med 80-talsmått mätt, jämförbar insats på Kulturskolan är inte verklighetsförankrat. Vi ser sedan länge konsekvenserna av de minskade anslagen, något som utredningen också observerat. Från verkstadsgolvet kan vi meddela att blåsinstrument inom alla genrer minskar på de förberedande musikutbildningarna och specialinriktade musikgymnasier. Så även pianister och basister. Detta har en enorm negativ påverkan på det professionella musiklivet som ni säkert kan förstå. Utredarna skriver i positiva ordalag att det är så mycket som 17% på Kulturskolan som spelar träblås, men vi vill påpeka det inte går att jämföra med hur underlaget såg ut på 80-talet då den totala summan barn som gick på instrumentundervisning var större.

(s. 57-58):

- "1982 deltog 370.000 barn och unga på olika sätt i en verksamhet som sysselsatte 6000 lärare..." (Detta var då enbart i undantagsfall INTE musikundervisning)
Idag saknas sådan tydlig statistik men man räknar med
"...224.000 elevplatser i terminsvisa ämneskurser..."
Och då gäller det idag alla typer av Kulturskoleundervisning, inte enbart musik.

Att använda medel till uppbyggnaden av en infrastruktur är bra men man bör samtidigt ta i beaktande att (som utredningen skriver på s.58) kommunernas utgifter för (nästan) enbart musikundervisning 1982 i dagens penningvärde uppskattas till 1,4 miljarder.

Vi vänder oss mot att det talas om att musikverksamheten "uppfattas som prioriterad" (s.155) när den möjligen i själva verket har fått betala för musikskolans utveckling till kulturskola.

Musikområdet behöver stötts upp med medel för att kunna hålla den höga nivå som tidigare var norm. Kulturskolan är grogrund för det svenska musiklivet, oavsett genre.

- Angående gruppundervisning ställd mot enskild undervisning:

Vi anser att en enskild instrumentalundervisning (eller max två elever per lärare) under de första två åren är en nödvändighet för att barnen ska komma in i musiken, instrumentet och lära sej de grundläggande funktionerna. Variationen i mogenhet, motivation och även barnens hemförhållanden påverkar samspelet dem emellan, förutsättningarna att ta till sej information samt huruvida de alls kan öva hemma. För att alla barn ska ha samma möjlighet att lära sej spela och utvecklas som instrumentaler måste enskild instrumentalundervisning (eller max 2 elever) vara norm.

Att ensembleundervisning bör ske i grupp och att enskild undervisning visst bör kombineras med ensemblespel är förstås en självklarhet. Det ena kan inte existera utan det andra.

- Den ideella delen av musiklivet och dess påverkan på musikundervisningen:

Vi vill påpeka att kulturlivet är ett ekosystem, där kedjan består av kulturskolan, den ideella sektorn, utbildningar och den professionella sektorn. Ett framgångsrikt arbete i återväxtfrågan kräver samarbete mellan alla dessa delar. I utredningen saknar vi närvaron av den ideella sektorn, den breda kulturen. Den första och största kontakten med kultur för många barn och ungdomar sker i föreningslivet – i den lokala orkesterföreningen/storbandet, på konserter arrangerade av ideella konsertföreningar, i någon av studieförbundens replokaler. Det är här talang och intresse förädlas och för många frilansande musiker och kompositörer är också en ideell sektor helt nödvändig för försörjningen.

Vi saknar helhetsperspektivet på kultur i utredningen och vill härmed belysa vikten av att kulturskolan integreras bättre i kulturlivets ekosystem.

- Kulturell mångfald och filterbubblor

Vi hoppas också att ni väljer att se problemet med filterbubblorna i arbetet med kulturell mångfald i musiklivet och inte räknar med att det ska ordna sej av sej självt (s.140). Kulturskolan bör naturligtvis tillsammans med övriga kulturlivet ta ett ansvar för att det mångfacetterade musik-/kulturlivet når även barn och unga. För att de unga ska ha en chans att själva bestämma och välja vad de vill göra måste de till en början känna hela det utbud som finns. Vi har svårt att föreställa oss att ett barn som aldrig hört en fagott eller saxofon spontant väljer det, likaväl som att ett barn (eller vuxen) som aldrig kommit i kontakt med exempelvis Stravinskis musik eller jazz inte spontant väljer att lyssna på det. För att valfrihet ska finnas måste man göras medveten om valmöjligheterna.

Vi ser med förvåning på att alla de ungdomsstorband inom ramen för kulturskolan och även den samverkan med ideella storband för unga som finns, inte är omnämnda i utredningen. Inte heller den genre vi representerar är omnämnd. Årets Youth Jazz Festival på Konserthuset i Stockholm har 450 ungdomar anmälda för att delta i storbands- och jazzworkshops. Intresset och entusiasmen för vår genre är stort men vi behöver (uppenbarligen) hela tiden arbeta för att inte bli marginaliserade.

- Pedagogernas arbetstider och dess betydelse

Om kulturskolan ska kunna rekrytera duktiga pedagoger som dessutom är ekvilibristerna på sitt instrument och själva är en del av kulturlivet, så kan inte undervisningen enbart ske kvällstid. Det är viktigt att "fritidsverksamhet för eleverna" överlag tolkas som tid då elever inte har skolundervisning och inte att kulturskolans undervisning enbart ska ske efter skolans slut. Lärarna måste ha möjlighet att delta i kulturlivet och slussa in och presentera detsamma för sina elever. Annars förloras möjligheten att samarbeta med kommunens ideella kulturliv och därmed får det ideella kulturlivet ännu svårare att samarbeta med kulturskolan.

- Jämställdhet

Vi finner det förvånande att utredarna inte tagit kontakt med föreningen IMPRA (www.impra.se) som ju initierade (och genomförde) projektet "Kulturskola på lika villkor" med stöd från Statens Musikverk. Detta speciellt när vi uppfattar att utredningen valt att enbart ytligt kommentera jämställdhet och normkritik (s.83, 270-271).

Här finns fortfarande en mängd saker att göra för att alla barn ska ha tillgång till alla uttrycksmedel. Kunskapsstappet blir stort när de erfarenheter som gjorts inte samlas upp och tas till vara. Att arbeta med jämställdhet är ett Sisyfos-arbete och Kulturskolan bör tydligt uppmanas till samarbete med de

organisationer som arbetat länge med dessa frågor och har mest insikt inom kunskapsområdet. (Inom musikområdet IMPRA, KVAŠT, KUPP, EPOS, Popkollo m.fl.)

Kommentarer till förslaget på Nationella mål för Kulturskolan:

Vi reagerar på punkt 3 där man föreslår att varje Kulturskola bör ha minst "tre eller flera konstuttryck", något som misskrediterar de skolor som fortfarande enbart har musik (en tredjedel av de Kulturskolor som finns) eller musik + **en** annan konstnärlig inriktning.

Att på så vis kanske diskvalificera dessa skolor när det sedermera kommer till att till exempel söka projektmedel är inte rättvist och ger de hårt kämpande pedagoger på dessa skolor väldigt dåliga förutsättningar, speciellt om det då redan skett en gradvis omfördelning av medel från musik till andra konstformer.

På punkt 4 skriver utredarna: "Tillämpa en pedagogik som utgår från barnets egna erfarenheter och intressen" och detta kanske låter vackert men talar tyvärr mot mångfald.

Vi skulle gärna se någon ordalydelse som handlar om att pedagogerna ska hjälpa till att utveckla, utmana och inspirera till att gå utanför sin egen filterbubbla samt hjälpa barnen att själva skapa ett unikt uttryck och på så vis inspirera deras kreativa vilja.

Styrelsen för Föreningen Sveriges Jazzmusiker 13 mars 2017

Lina Nyberg
Ordförande FSJ
info@linanyberg.se

Remissvaret har också stöd från:

Riksförbundet Svensk Jazz, verksamhetsledare Karin Inde www.svenskjazz.se

IMPRA, ordförande Anna Lundqvist www.impra.se

Jazzföreningen Nefertiti i Göteborg, ordförande Henrik Aronsson www.nefertiti.se/om/#foreningen

Föreningen Jazz i Malmö, ordförande Josephine Stensson www.jazzimalmo.com